

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Agyuk.

szept. 7.

(W.) Ahol manapság intelligens ember lakik a világon: mindenütt az agyuk vannak napirenden. Én se tudom, te se tudod, milyen laffetája van a japánok agyúinak? Én se tudom, te se tudod, rézből van-e, vagy bronzból? Hátra fut-e a esőve, vagy nem?

De azt én is tudom, te is tudod, hogy Mukden felé fut előle egy negyed millió muszka. Edes jó Istenem, ha ezt az öreg Bem apó látná!

De hát ki bánja, ha Mukdenig szaladnak, vagy egyenesen a menyországba, minket azok az agyuk érdekelnek, amiknek az árát mi fizetjük meg.

Én azt hiszem, hogy az agyukérdés meg van oldva. Soha jobb agyunk ne legyen, mint a milyen a japánoknak van. Azt is valószínűtlennek tartom, hogy akár Steinfeldén, akár Veszprém mellett a gyakorló téren módszeresebb kísérleteket lehessen tartani, mint Mandzsurijában.

Es hiába szól az agyuk már

féléve diadalmasan a sárga vizek felől, a mi bölcs hadvezetőségünk még ma se tudja, milyen legyen az új tüzérségi felszerelés.

Évenként gyenge 10 millió kell a kísérletekre, 450 millió meg már a zsebükben van az egész beszerzésre és kiderül, hogy ma is annyit tudnak, mint 66-ban.

Hát kérem, tisztelet annak a hadvezetőségnek. Nem fogunk róla kritikát mondani. Igyekezünk el nem feledni, hogy a generálisoknak két lába van és a fejükön a mi mozog: az a zöld kakastoll. De viszont engedjék meg nekünk, ha a homo sapiens fogalmát másféleképpen is megoszthatónak tartjuk, mint rasszok szerint.

Azt mondják, hogy mi el vagyunk maradva agyuk dolgában. — Jobb a felszerelése minden államnak, mint nekünk. Vagy igaz, vagy nem igaz. Ha igaz: akkor már minden más állam tudja, milyen a jobb. Csak mi nem. Itt még ezután fogják fölfedezni a bölcsék. Azt tehát már tudjuk: hogy amilyen a másé, az jobb. Erős a gyanu, hogy más itt a bibi. Generálisék talán érzik,

hogy akármilyen is lesz az övék, mindig az lesz a legrosszabb.

Mert hát a muszka ez is most jött rá, hogy nem annyira az agyukban van a hiba, mint inkább azokban, akiknek az utolsó szó esik az ilyen szakkérdésben.

Nem az hát a kérdés, hogy bronz legyen-e a cső, vagy acél, előre fusson-e, vagy hátra, hanem az, hogy azokat a megcsontosodott czopfosokat tegyék be először — tölteléknek.

Nekünk meg elég jó lesz olyan agyuk, amelyet már egyszer — most próbálnak ki a legkedvesebb barátainkon.

Az iszákosság elleni védekezés.

Irta: **Dr. Burger Péter.**

Ki tagadná ma még, hogy nagy mérvben szaporodnak a szeszitaloktól való tartózkodás által eszközölt megtakarítás folytán az egyének közvetlen anyagi jóléte? Ki tagadná a nem ivók magasabb erkölcsi és szellemi viszonyát és ennek folytán fokozott munkaképességét és munkabírását úgy testi mint szellemi téren? Mindezek folytán pedig ki vonhatja kétségbe az iszákosság elleni küzdelemnek mérhetetlenül fontos nemzetgazdasági szerepét? Ma, sajnos, úgy ál-

Apró mesék.

Irta: **Nagy Andor.**

I.

Lujzika sir...

A fiuk — akik távol otthonuktól, idegen városban éltek — mulattak egyszer. Vidám arczal ülték körül a nagy asztalt. Amit kívántak, Lujzika hordta nekik.

Lujzika dióbarna szemű volt és piros ajku. Lehetett úgy tizenhét éves. Csodálatos, de bizonyos tekintetben még naiv volt. Ezért nagyon szerették a fiuk. Ahova Lujzika szegődött, oda mentek ők is. Lujzika szerette ezeket a fiukat. Rájuk mosolygott legbájosabban. Velük le is ült. Ivott is a poharukból.

Most is, hogy már telve van üveggel az asztal, ott ül az egyik ölben és énekel velük. De már nem megy rendbe az ének. Össze-vissza lármáznak. A cigány sem tud hozzájuk igazodni.

Az egyik egyszerre feláll. Hosszu és szőke fiu. S kinéz. A telihold világít. A lámpafénytől ezüstözött, bólogató lombok mögött, az erdő alján messze völgy nyulik, fölötté kődfátyol...

A szőke fiu olyan különösen néz. A többiek önkénytelenül figyelni kezdik. S ez megszólal:

— Édes anyám, ott messze... nehogy álmodj most felőlem... Meg ne sejtőd, hogy mivé lettem... Édes anyám...

Egyik-másik rekedten nevetni próbál. De nem tudnak. Valami nem engedi. Csönd támad.

S a nagy csöndben tisztán hallik, amint Lujzika az asztalra borulva sir, zokog.

— Mivé lettem... Édes anyám...

Mit ér az akasztófa, ha aranyos is.

A gyulai vásáron esett meg a dolog. Felhajtják oda Bihar, Békés, Arad Szabolesmegye birkáit. Van ott aztán találkozás. Élemedett számadók jönnek össze, akik sokszor öt-hat — vagy még több — esztendeig nem látták egymást. Az olyanok, kik sűrűen akadnak össze, azok is csak esztendő fordultával. Akik valaha együtt szolgáltak valahol a Berettyó táján, azok közül az egyik elszegődik, vegyűk, ide a radványi pusztára, a másik meg amoda a Szabolesba, vagy talán éppen a lithei tanyára. Így aztán csak a vásárkor váltanak egy-két szót.

Imigy jött össze a vén Csögő, a nem sokkal fiatalabb Mátéval.

Mikor már javakorukban voltak, itt a peterdi uraság nyája volt a kezük alatt. Itt is családosodtak meg. Csögőnek már itt ide s tova marokszedővé serdült a lánya, Julis. A többi gyermek még csak pendelyes volt akkor, mindkét részről.

Ezért hát Julisra legkiváncsibb Máté. Meg is kérdi, hogy leültek az egyik laczi-konyha előtt.

— No jól vannak kendék? Hát a Julis?

- Hadd el.
- A városban van, ugy-e?
- Ott.

Csak kiskik a kinköves eső... Már minden ján ott van. Az a város...

— Ott a. Ott rekednek már mind, mint lipes vesszőn a madár.

— De hát nem is csoda, az a sok titenvárosi here jó módban részesíti őket. Milyen cifrák lesznek.

De milyen. Még hideg vízbe se mártja Julis a kezit. Oszk selyembe, csipkébe jár. Még pizt is küd haza.

— Hát arany élete van, lehet, de higgye el kend, még se csupa arany a.

Tennis-ruhák tisztítását

kifogástalanul teljesíti

HRABÉCZY ANTAL

ruhafestő és vegytisztító intézete
DEBRECZEN, Széchenyi-
utca 42-ik szám.

lunk, hogy mentül nagyobb a kár, melyet az iszákosság úgy az egyénnek, mint általában az emberiségnek okoz, annál nehezebb az ellene való küzdelem; mert e kór a fentartó eleme, ez képezi alapját a kabzsi, számító embertelen propagálásának.

Ha azonban más kulturálmok küzdelmét ez irányban figyelmünkre méltatjuk, azok intézményét és intézkedéseit ez irányban mérlegeljük, elért eredményeiket méltatjuk: okvetlenül amakonzekvenziára kell jutnunk, hogy valódi sikert csak ott birtak elérni, hol a küzdelem eszközei és irányai az illető ország népességének sajátos viszonyaihoz, szokásai és erkölcsihez alkalmazkodni tudott.

De még ez esetben is a társadalomnak az államhatalommal közösen és karó tve kell küzdenie, mert az államhatalom minden üdvös rendelete és intézkedése, ha ugyan rászánna magát erre, akár preventív, akár repressív irányban nem fogná a kívánt eredményt elérni; ha a társadalom magán uton nem gondoskodik arról, hogy ezen küzdelem célszerűségének és szükségességének tudata a népesség minél szélesebb rétegeiben elterjedjen.

Viszont mindaddig igen csekély eredményt fogunk elérni a társadalommal, míg csak egyes kiváló egyének, egyes felekezetek, osztályok vagy alkohol ellenes egyesületek útján folytatjuk a küzdelmet és nem tudunk az államhatalomra támaszkodni. Minden népgyűlés, folólvásás és röpirat csak a pusztában elhangzó szó; ha nincsen módunkban ezek anyagát olvasó vagy ígyones népies kiadásban a nép kezébe juttatni.

Ha az ilyen és ehhez hasonló közlemények a nép széles rétegeihez juttathatásához való anyagi támogatást az állam és társadalomtól nem eszközölhetjük.

Ha az állam iskoláiban nem igyekszik hatni a gyermekek fogékony lelkére tanítóival.

Ha nem szorítja kellő korlátok között a szesz eladást és nem bünteti szigorúan az iszákosokat.

E két faktort, tényezőt szem előtt tartva, megkísérlem mérlegelni, mily irányban halad és kell haladnia az iszákosság elleni küzdelemnek hazánkban.

Mielőtt ezt tenném, egy nagy tévedésre kell felhívnom a közfigyelmet, arra t. i. hogy itt nálunk nem cél a szesz mértékletes fogyasztása elleni küzdelem, legfeljebb eszköz a pálinkaivás korlátozására; tehát ez irányban a börtörmelés nyugodtan csatlakozhatik, sőt saját érdekében csatlakoznia kell e mozgalomhoz.

Mindaddig úgy az állam, mint a tár-

sadalom, sajnos, ez irányban vajmi keveset tettek.

Az állam ezen közegészségügyi, ugyanint közgazdasági kérdést a legutóbbi időkig teljesen elhanyagolta; annyira, hogy míg a művelt külföldön kimerítő statisztikák állanak az érdeklődők rendelkezésére, az alkoholizmus terjedéséről és káros hatásairól nálunk a legprimitívabb adatok is hiányoznak ez irányban.

Csak legutóbb a már jelzett vándor-gyűlés lelkes és nagyérdemű elnökének, Czizer Kornél miniszteri tanácsosnak kezdeményezésére történt ez irányban rendelkezés a belügyi és közoktatási miniszterium részéről. Első és örvendetes lépése az államhatalom és a társadalom együtt működésének az iszákosság elleni küzdelemben „Az alkoholelles egyesület.” Hivatalos elismerése az illetékes hatóságok utasításával elbocsátott alkoholisták betegnek oda bejelentésére, a közoktatási miniszternek pedig ismert iskolai rendeletével ez irányban.

A társadalom részéről szintén csak a legutolsó évben tapasztalhattunk némi érdeklődést e mozgalom iránt, egyesek áldozatkész fáradozása folytán.

Jelenleg három alkoholelles egyesület működik hazánkban és országos közegészségi egyesület is felvette programjába az iszákosság elleni védekezést. Legelsőnek alakult a kék kereszt egyesület, mely az evangélikus vallás segítségével csak a mai iszákosok mentését tűzte ki céljául, és különösen a nem magyar ajku vidékeken működik sikerrel, áldásosan.

1903 tavaszán alakult „Az országos magyar alkoholelles egyesület”, mely minden felekezeti és politikai szervezet nélkül az iszákosság terjedésének megállítását tűzte ki célul.

Tagjai többnyire tanárok, orvosok és munkások. Munkássága elsősorban a lakosság felvilágosítása és kioktatásában nyilvánul, az alkohol káros hatásai a divó ivási szokások és a társadalmi ivási kényszer helytelensége tekintetében.

E célból röpiratokat készít és terjeszt, népies előadásokat tart, elküldi tagjait a munkás egyesületekbe, hogy ott, hol az alkoholizmus legjobban pusztít, propagandát csináljanak ez eszmének. Fölvette ez továbbá programjába az iszákosok ellenőrzését és ingyenes gyógyíttatását könyvtárral egybekötött népkávéházak és alkohol mentes vendéglők alapítását; alkohol nélküli társas estélyek rendezését; szak folyóiratok kiadását és iszákosok menhelyének alapítását. Sajnos, e nagy célokkal még mindezekig tagjainak száma, és annak jövedelme is vágyna nem áll arányban;

de lépéssől-lépésre haladva van alapos remény a sikerhez.

Utolsóként említem a „Good templars” nemzetközi alkohol ellenes rend magyarországi „Hungária” páholyát mely rövid időn belül még három más páholyt is létesített, melyek közül kettőnek tagjai főleg munkásokból állanak.

Ezek a teljes tökéletes abstinencia fogadalmát kívánván, lassabban terjednek; de annál biztosabb eredménnyel is bíznak, külföldi elterjedését és eredményes működését ismerve.

(Folyt. köv.)

Leányok az egyetemen.

— szeptember 7.

A kulturminiszternek megvan az egyéni véleménye azokról a nőkről, akik a tudományos pályára készültek és a főiskolákban tovább akarják művelni a tudományt, mely őket esetleg — idők során — kenyérkereső pályára vezetheti. Megvan — ismételjük — egyéni véleménye erről a miniszternek s talán furcsa is volna, ha semmiféle véleményt nem alkotna magának egy kulturminiszter valamely, a tanügy világába eső dologról. Csak az a kérdés: milyen ez a vélemény? — De az egyéni vélemény vajjon nem fonódik-e össze azzal a végrehajtó hatalommal, amely a miniszter kezében van letéve? Vajjon nem válik-e végzetessé a társadalom bizonyos osztályára a miniszter egyéni véleménye?

Ugy látszik, hogy Berzeviczy miniszter egyéni véleményének ilyen végzetes következményei vannak. Ő ugyanis — nem lévén barátja a tudós nőknek — korlátozni akarja a női egyetemi hallgatók számát. Azok a leányok, akik az elmúlt esztendőben szerencsésen letették az érettségi vizsgát, most — az egyetemi szemeszter elején — ugyancsak keblemetlen meglepetésben részesültek. Beleütköztek a kulturminiszter egyéni véleményébe. Csak azokat a leányokat vették fel az egyetemre hallgatók gyanánt, akik „jelesen éretti” bizonyítványt mutathattak fel. A többit, akit egy zserüen „éretti”-nek nyilvánítottak, könyörtelenül visszautasított-

Ekkor, hogy Csörgő nem válaszolt mindjárt, zokogást hallanak a magut mögött. Hát: a néznek.

Ott áll Julis. Czirán, szépen öltözve. Az arczát csipke kendővel fedi. Hogy meg-látták, közelebb lép.

— Bocsásson meg, édes apám... bocsásson meg, vigyen haza.

Es csak sirt tovább.

Csörgő nézi, szótlan, rémán.

Mátó téri meg a csendet.

— Nem csupa arany az illete, ugye? Nem rózsabokor, de akasztófa vót az új tanyája.

— Biz igen. Oszit mit ir az akasztófa, ha aranyos is.

— Ugy a. Dobb el Juli hugom azt a drága kendőt, kend meg adja oda néki a nagy kik zsebbeli keszkenőjét, azt a moeskosat, de becületes szerzemint, abba hadd sirja a könnyeit a jány. Ne ebbe ni.

E kámpós botjával odébb lökte a csipkekendőt.

A vén Csörgő meg reszketeg kezekkel elővonta tarisznyájából a nagy zsebbeli keszkenőt s oda nyujtotta a lánynak, akinek arczán lassan peregetek alá könnyei.

— Sird ki magad.

— Sird, igen a. Hadd mosson az a sós viz.

— Vigyen haza édes apám, — zokogott még mindig a lány.

Szóló végre az öreg:

— Hazaviszlek, csak anyád mit mond majd...

S míg ezek lassan békültek, Mátó meg egyre hajtogatta:

— Lám, mit ir az akasztófa, ha aranyos is.

A szerencsés nyerő.

A gyárban egyik ünnepnap délután kisorsoltak valami fegyvert. Az erdőn találták.

Mindenki kíváncsian laste, hogy ki lesz a szerencsés nyerő. Végre megtörtént, kihúzták a czédulát.

A szerencsés nyerő Misu lett. Csak így hívta mindenki. Csenevész, lassu zárkózott emberke volt. Nem is nehéz dologra, hanem úgy ide-oda küldözgetésre használták a gyárban. A felesége ám derék, fejlett asszony volt. Ha ez nem gondolza, talán még elvész. Nem is tudni hogyan kerültek össze. Mondják, hogy a mérnök akit harmadéve agyonverték, az adta hozzá, gyerekestül. Ez vette a gyárba is Misut.

Ezt a Misut, hogy megkapta a fegyvert, többen irigykedve gunyolják is. Már ahogy szokták.

— Bolondnak jár a szerencse!

Misu pedig a nagy szerencse örömeire beült a korcsmába. Aztán mikor — kissé későn — hazafelé tartottak, bizony nagyon is vig volt. A kis-telepen lakott. A hegy északi oldalán. Társai elmaradoztak, egyedül érkezett haza.

Az ajtóban összebottlott a fiatal mérnökkel.

Daczára ittas voltának, szolgálai meg-alázkodó természetéből maradt még annyit benne, hogy nem szólott semmit, csak meg-emelte a kalapját. De meg nem is tudott hirtelen mit gondolni. Csak aztán, hogy a sötét házból eléjött az asszony, akkor vil-lant át valami a fején.

Gyorsan vállához emelte a fegyvert. Lőtt. Az asszony sikoltva futni akart, de lerogyott.

Az ember nyomban jelentkezett a hatósággnál.

A szerencsés nyerő elhozta fegyvert. Misu a börtönbe került, a fegyver pedig, — ki tudja hol? — folytatja körút-ját; szerencsés nyerő mindig akad.

ták. Menjenek, a hová akarnak. Az államnak semmi köze hozzá. Így akarta ezt egy miniszteri rendelet, amelyet Berzeviczy adott ki.

A képtelenségig menő igazságtalanság, amely ebből a rendeletről — ugyazólván — kikiabál, sokkal nyilvánvalóbb, sem hogy azt valami tulságosan bizonyítani kellene. Két álláspontot lehet a női egyetemi hallgatókra vonatkozóan elfoglalni. Megnyitni a nők előtt is a tudományok kapuit és megengedni nekik, hogy a tudományos pályán is érvényesüljenek s ezen a téren is kenyérkeresethez jussanak. Ez az egyik álláspont. Igaz, hogy erre az álláspontra helyezkedett ma már majdnem minden állam, amely csak némiképpen igényt tart arra, hogy művelt államnak tartassék. Még Oroszország sem zárkózott el ettől az álláspontról. Azonban van egy másik álláspont, amely — ha retrográd is — de mégis csak álláspont. Abból áll, hogy nőket egyáltalában nem bocsátanak a tudományos pályára s nem engedik meg, hogy a tudomány terén a férfakkal versenyezzenek. Harmadik álláspontot jözan észszel és csak egy csipetnyi igazságossággal nem tudunk elképzelni. Pedig — úgy látszik — ilyen harmadik nézőpontra helyezkedik a kulturminiszter.

Azt eddig senki sem nézte az egyetemen, hogy olyan diák, aki elvégezte a nyolcz gimnáziumi osztályt, letette — valahogy úgy — az érettségit, hogy milyen kalkulások foglaltatnak az érettségi bizonyítványban? Ha csupa elégségekkel van is tele a bizonyítványa, jelentkezhetik bátran az egyetemi kveszturán és törvényes joga van fölvetni magát az egyetemre. Megjegyezzük itt — bár nem tartozik tüzeten a dolgra — hogy az érettségi bizonyítvány osztályzatai nem befolyásolják az egyetemi haladást. Sokszor a „jelesen érett“ visszamarad és az egyszerűen érett a legkitűnőbb haladást tesz az egyetemen.

De ami szorosán ide tartozik, az más dolog. Az egyetemi tanulmányok bizonyos szakmákra vonatkoznak. Előfordul, hogy egy leánynak nincs erős hajlama a matematikára. Annyit mégis tanul a gimnáziumban, amennyi az általános műveltségre elég és az érettségi bizonyítványban ebből a tárgyból „jó“, vagy „elégséges“ osztályzatot kap. Már ez megakasztja őt az egyetemi tanulmányokban.

Megfordítva is lehet az eset. Nincs nagy hajlama a nőnek a filológiára. Vajjon miért ne lehetne ilyen nő kitűnő orvos, ügyvéd, mérnök vagy történettanár? S milyen brutális igazságtalanság az, megkülönböztetni az érettségi kalkuláció szerint az egyetemen jelentkező nőket a férfaktól.

Mindebből csak az az egy dolog világlik ki, hogy nem állunk még a kultúra olyan magas fokán, mint a többi államok s éppen a kulturminiszter az, aki minden józan ész és igazságérzet ellenére a retrográd irányt akarja nálunk meghonosítani. Így nevelnek nálunk mesterségesen proletárokat, félbenmaradt pályákat, szerencsétleneket, csak azért, mert a mostani kultuszminiszter minden áron okosabb akar lenni, mint elődje.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Bizottsági ülés. A debreczeni ev. ref. egyházmegye tanügy bizottsága ma d. e. 9 órakor az egyháztanácssteremben Dávidházy János esperes elnöklete alatt ülést tartott, melyen a holnap egyházmegyei közgyűlés elé terjesztendő tanügyeket tárgyalták.

Az izr. hitközségi tagok figyelmébe. A Deák Ferenc-utcai izraelita templomba szóló imaszéki jegyek a templom előcsarnokában naponta d. e. 10—12-ig és délután 3—5-ig árusítatnak. A kilencz koronán alóli jegyek ugyanott a jelzett időben csak folyó hó 8-án és 9-én, a kisuj-utcai izr. imaházba szóló jegyek pedig a kisuj-utcai imaházban naponta délelőtt 8—12-ig és délután 3—5-ig árusítatnak.

TARKASÁGOK.

A baritonista és a sólyom.

Egy vidéki szintársulat baritonistája azt mondja egy népszimű próba alkalmával a direktorának:

— Édes direktor ur, van nekem egy olyan magyar nótám, hogy annak hallatára a közönség elolvad.

— Inkább olyat énekeljen fiám, amelytől szaporodik a közönség.

— No, de halljuk hát.

A boldog baritonista kiveszi kabátja belső zsebéből a kottákat, azonnal szétosztja a cseh muzsikuskok között és odaáll a sugólyuk elé és énekel:

„Könnyű neked sólyom madár...“

A hatás nagyon gyöngö volt, de a baritonista nem esett kétségbe, mert egy fővárosi hírlapíró, aki véletlenül a próbán jelen volt, odament hozzá, bemutatva magát és így szólt:

— Igazán kitűnő. Ha a mi Kenedichünk így tudna énekelni.

De Ön semmiféle közelebbi viszonyokban nincs a sólyommadárral, ugye? Se apja, se testvére, se barátja, a brudert se itta meg vele, hát akkor mért tegezi le. Ez paraszt tempó.

Este a színház — vasárnap lévén, ami természetes is, mert a psziművet csak vasárnap szokták játszani — zsufoolásig megtelt.

A baritonista jelentése következett. Elmondta mondókáját, majd a karmestet jelt adott és az énekes elkezdte kedvenc nótáját és nagy büszkén vágja ki hogy:

Könnyű Önnek sólyom madár,

Van párja,

Kivel ezt a nagyvilágot

Bejárja.

A hatás óriási volt. A szí-észek a kulisszák mögött egymás nyakába borultak, úgy kacagtak, a karmesternek kiesett a kezéből a dirigáló pálcza, a közönség frenetikus hahotába és még frenetikusabb tapsviharban tört ki.

A szegény baritonista csak rézett csak bámult és — kereste a fővárosi hírlapíró, aki azonban — minden feltűnés nélkül eltávozott a tett színhelyéről.

A szeniális munkatárs.

Egy napilap szerkesztőségében történt meg a következő eset. A szerkesztő nemrégiben új munkatársat fogadott föl a laphoz, kinek egyelőre soronkint való honoráriumot biztosított. Az új munkatárs azonban nagyszerűen értett ahhoz, hogy ily módon hallatlan magas fizetést érjen el. A szerkesztő végre is megunt a dolgot, maga elé csitálta a fiatalembert és ezt az épületes beszédet intézte hozzá:

— Ön valóban nagyon szerénytelen. Minthogy én soronkint fizetem, ilyen párbeszédekkel traktálja a lapot:

- Jön már?
- Igen.
- Jön?
- Hol?
- Ott.
- Mikor?
- Egyedül?
- Nem.

Ezt tovább nem tűrhetem. Ezentul a sorok helyett szavak szerint jár ki a honoráriuma.

Másnap a szeniális munkatárs egy párbeszédrel lepte meg a szerkesztőt. Mindkét szereplője borzasztóan dadogott, úgy, hogy csevegésük ilyenformán folyt le:

— Ho...o...gy...gy van? Ho...o...gy...gy hi...i...v...j...k az...t az em...bert? Káz...mé...r...na...k?

A szerkesztő ezen próba után jónak látta a régi fizetési rendszer fontosságát. A szeniális ifju most ismét soronként húzza fizetését.

Egy debreczeni huszárörmester brutalitása.

— A huszárok kinzója. —

— szeptember 6.

A hadügyminiszter nemrég szigorú rendeletet adott ki az összes ezredparancsnokságoknak, melyben meghagyja, hogy a legénységgel kiméletesen bánjanak és különösen arra hívja fel az ezredparancsnokságok figyelmét, hogy szigorúan ellenőrizzék, nehogy a tiszték, de különösen az altisztek a legénységet tetteleg bántalmazzák.

A miniszter rendeletét azonban legtöbbször figyelembe sem veszik. Különösen az altisztek között vannak, kik fensőbbégüket érzetik a közemberekkel és nem rettennek vissza attól sem, hogy a szegény katonát a legbrutálisabban megkínözzék.

A debreczeni Vilmos huszárezredben ritkán fordul elő, hogy valamelyik katonát bántalmazzák. — A tisztikar intelligens, gavallér, uri emberekből áll, kik sohasem feledkeznek meg arról, hogy egy véletlen közembert nem ütessel, hanem komoly szóval lehet fegyelemre oktatni.

Az altisztek némelyike azonban csakis brutális bánásmóddal gondolja a katonai tudományt a közember fejébe verni.

A Vilmos huszárezredben is van egy ilyen altiszt: *Bálizs Péter* örmester, ki a báró *Berg* kapitány parancsnoksága alatt álló 5-ik században szolgál.

A katonáknak valóságos réme ez az örmester, ki ha feldühösödik, kegyetlenül bánik a rája bizott emberekkel.

A legujabb katonai brutalitást ez az örmester a múlt héten követte el.

Az ujonczokat, kik nem rég vonultak be az ezredhez, a nyílt lovardában lovagolni tanította az örmester. Egyik ujoncz nem tilt úgy a lovon, ahogy Bálizs örmester parancsolta. Ez annyira dühbe hozta Bálizs örmestert, hogy *felkapott egy hatalmas, vastag karót és a mellette ellovagló ujonczot úgy vakszemen ütötte, hogy az lefordult a lóról és eszméletlenül terült el.*

A szegény elájult és megsérült katonát ápolás alá vették és bevitték a maródi szobába és még mind ez ideig ott is van.

Az esetet nem jelentették az ezredesnek és a súlyosan sérült katonát nem vitték a kórházba azért, mert ha oda kerül, az ezredesnek tudomására jutna az eset, ezt pedig nem akarták.

Az őrmester brutális eljárása felháborodást keltő. Ez különben nem első brutális cselekedete a „kegyelt“ őrmesternek.

A mult évben még felháborítóbb dolgot követett el. *Egy Fröhlich nevű közhuszárra fejszével rontott és fején olyan súlyos sérüléseket ejtett, hogy a szegény huszárt később, mint szolgálatra alkalmatlant elbocsájtották.*

Természetes, ezt az esetet is elutasították és a brutális őrmesternek semmi bántódása nem lett.

Ezuttal azonban reméljük, ismerve gróf Zedwitz ezredes, ezredparancsnok humanitását és szigorát, tudomást vesz az ezredparancsnokság a felháborító esetről és szigorú büntetéssel fogja sújtani a katonák kinzóját, a brutális Bálizs őrmestert.

A zsur halála.

Párizsból jön a híre, onnan, ahol a zsur megszületett, hogy a zsur meghalt. Mivel pedig a társas szokások szempontjából Párizs csakugyan a világ közepe, valami társadalmi szokás megváltozása ott nem marad helyi esemény, hanem többnyire az egész kulturvilágban elterjed.

Valaha a zsur is onnan indult világhódító útjára; Musset valamelyik dramolettjében csevegi el egy marki ennek a társadalmi szokásnak a születését. A régi főnemes kastélykorszakokban divó családi vizitélések utódja ez. Mikor egész familiástul fölkerelkedtek az uraságok és négylovas hintón vagy csengős szánon, nagy szolgasereggel, inasokkal, lovászokkal, agarakkal és kofferekkel felszerelve állítottak be a rokon vagy jóbarát tágas kuriájába, három-négy heti látogatásra. A francia forradalom ennek a patriarkális szokásnak is végét vetett, melyet aztán a restauráció sem tudott föléleszteni. A negyvenes években már divatba jött helyette a zsur, a szoroson egymás mellett lóko emberek társas érintkezési módja, melyet a nagyvárosi élet teremtett meg. Elterjedéséhez hozzájárult az ujkor demokrata levegője is: az olcsóbb életmódu, kispenzü polgár osztály így szinte tarthatott baráti összejöveteleket anélkül, hogy az egy-két órai vendéglátás fél vagyont fölemésztett volna, mint a félesztendő vizitek.

Nálunk, ahol minden társadalmi fejlődés későbbben megy végbe, mint nyugaton, a zsur csak a nyolczvanas években vált elfogadott szokássá, ami egybe esik a városi élet s a polgári osztály vezetőszerepének nálunk való kialakulásával. Most azonban, úgy látszik, a zsurozásba is beleunt a társadalom s megutálta a vele járó apró cselszövényeket, kicsinyes intrikákat. Borus, téli alkonyatokon, mikor odakint lágyan hull a hó s fehérre festi a sötét világot, ezentul nem fog a szalonnokban nagystilű pletykázás folyni a patogó tűz szelid világánál. Elmulik a zsur — s új alkalmat keres a társadalom a barátságos találkozására, a csendes pletykázásra és a sivár flirtölésre.

Párisban, ahogy olvassuk, kávéházi vendéglői összejövetelekkel akarják

pótolni a zsurt, ami mindenestire olcsóbb lesz a háziasszonynak, mert a maga zsebére mindenki óvatosabban költ.

NAPI HIREK.

Visszaélés egy debreczeni rendőrkapitány nevével.

— Egy volt debreczeni főhadnagy szélhámossága. —

— szeptember 7.

Pár év előtt nagy feltűnést keltett a városban, mikor híre ment, hogy a debreczeni 39. gyalogezred egyik ismert főhadnagyát: Kolmer Arthurt letartóztatták és a paterfia-utcai garnizon fogházban helyezték el, mint vizsgálati foglyot.

A főhadnagy kedvelt tagja volt a debreczeni előkelő társaságnak és mindenfelé megfordult. — Különös előszeretettel karolta fel az éjjeli kávéházakat és mikor az orfeum itt járt, mindig egyik énekesnő társaságában lehetett látni.

A sok mulatozás, éjjeli tivornya azonban utját szegte a fess katonatiszt karrierjének. A költségeket nem bírta és a bűn útjára lépett.

Kolmer Arthur főhadnagy tudta, hogy a várostól az ezrednek nagyobb összegű pénzt kell kapnia a laktanya javítási céljaira. Kolmer Arthur hamis nyugtákat készített és a házipénztárban felvette a pénzt s saját céljaira fordította. Később kiderült a főhadnagy bűne és elzárták.

Rövid ideig volt azonban csak vizsgálati fogságban Kolmer főhadnagy, a hadbíróság nem ítélkezett felette, mert az orvosok beszámíthatatlannak jelentették ki. Kolmer ott hagyta a katonaságot, le kellett vetnie a tiszt uniformist.

Hosszabb ideig volt még kórházban megfigyelés alatt és mikor onnan mint gyógyult kikerült, egyik kolozsvári biztosítóintézetnél kapott alkalmazást. Ugyanakkor a debreczeni törvényszék a gondnokság alá helyezett főhadnagyot vagyonos édesapja és gyámja kérelmére a gondnokság alól felmentette, miután igazolta, hogy a főhadnagy teljesen épelméjű.

Később megvált a biztosító intézettől és legutóbb Brassóban tartózkodott.

Onnan jött tegnap a hír Debreczenbe, hogy Kolmer Arthur volt főhadnagy nagy adósságokat csinált és mindezt úgy követte el, hogy mindenfelé azt állította, hogy ő Szentpétery Ferencz debreczeni rendőrkapitány.

Egy volt debreczeni hadbíró: Stefanie, ki jelenleg Brassóban van és ömeri Szentpétery kapitányt és Kolmer Arthurt is, tegnap levélben tudatta ezeket Szentpétery kapitány egyik barátjával.

Szentpétery tegnap délután érkezett haza szabadságáról és ahogy a volt fő-

hadnagy viselt dolgairól értesült, nyomban megtette a szükséges intézkedéseket, hogy Kolmer Arthur az ő neve alatt ezután ne követhessen el semmiféle tüzelmeket.

— **Városi földek és osárdák árverése.** Ma délelőtt 9 órakor a városháza nagytanácsstermében nyilvános árverés útján több városi földet és osárdát adtak bérbe. Az árverésen mint hivatalos kiküldöttek jelen voltak: Vecsey Imre főjegyző elnök, Csóka Sámuel tanácsnok, dr. Dóczy Emil alügyész, főügyész helyettes, Papp József számvevő, Horváth István és Jóna János biz. tagok. Az árverés eredménye a nagy érdeklődésnek megfelelőleg következő volt: a Bégány csapszék és a hozzá tartozó föld kikiáltási ára 1223 korona, 1423 koronáért bérbe vette ifj. Marsalkó Mihályné; a Halápi osárdát és a hozzá tartozó földeket bérbe vette Györy György 1535 koronáért, kikiáltási ára volt 706 korona; a Ludas osárdát és a hozzá tartozó földeket Burai András 1400 koronáért bérelte, kikiáltási ára 1200 korona volt; a Látókép osárdát és a hozzá tartozó földeket 3805 koronáért Sipos Imre vette bérbe, kikiáltási ára 2604 korona volt; a Bayk Szilágyi-féle földet bérbe vette Nagy Jakab 706 koronáért, kikiáltási ára volt 411 kor. Várad-u. sorompó melletti földekre nem akadt árverező; a Kadarcs osárdát és hozzá tartozó földeket 6850 koronáért Kertész István vette bérbe, kikiáltási ára volt 5218 korona; a Gugyori csapszék és a hozzá tartozó földeket 3405 koronáért Hidvéger Miklós és József bérelték ki, kikiáltási ár 2610 korona volt; a Bárány csapszékére és a hozzá tartozó földekre senki sem árverezett; az epreskerti csapszékére és földekre nem árvereztek, mert nem ígérték meg a 800 korona kikiáltási árat; a Csicsogó csapszékét Spitzer Emanoel bérelte 1125 kor; kikiáltási ár volt 1000 kor; az ispotálylapos melletti területet Bancsi György 500 koronáért bérelte, kikiáltási ár 262 korona volt; a Csolnákázó-tavat és a mellette elterülő földért a kikiáltási árat 560 koronát Szabó Sándor ígerte meg, így 6 vette bérbe; a Jeney-féle belső guti 20 holdas kaszálót 260 koronáért Tóth András bérelte ki, kikiáltási ár volt 100 korona.

Az árverés fényes eredménnyel végződött, mert az eddigi bérösszegnél 15,694 koronánál 6529 koronával több bérösszeget kapott a város.

— **Az ev. ref. felső leányiskola új tanítónője.** A debreczeni ev. ref. felső leányiskolában Dóczy Iona férjhezmenete folytán egy tanítónői állás üresedett meg. Az iskola igazgatótanácsa pályázat mellőzésevel meghívás útján a tanítónői állást Dóczy Irénnel töltötte be. A fiatal tanítónőt, ki a mult évben végezte tanulmányait, megérdemelt kitüntetésben részesítette, mikor meghívta a tanítónői állásra.

— **Árvák felruházása.** A debreczeni ev. ref. egyháznál e hónap 28., 29 és 30-án osztják ki az árvák között a téli ruhákat.

— **Berzeviczy és a kassai egyetem.** Megirtuk már, hogy Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter a kassai egyetem föllállítása eszméjének híve és bajnoka. Most is alkalmat talált arra, hogy nyilatkozzék kedvenc ötlete mellett. A kultuszminiszter ugyanis szombaton este 7 órakor fogadta a kassai egyetemi küldöttséget Bubics Zsigmond püspök lakosztályában. A küldöttséget Takács Menyhért jászóházi prépost vezette, akinek üdvözlő szavaira a miniszter következőképen válaszolt:

„Valóban szerencsésnek vallom magamat, hogy a kassai egyetemi bizottságnak ez évben tett ígéretet megvalósítottam és Kassa városában megjelenhettem a most folyó ünnep alkalmából, hogy mint ezen egyházmegye jelenlegi feje iránt, akit most érdemeinél fogva épp úgy ünnepelnek, mint magát a 100 éves egyházmegyét. Örülök, hogy önök engem fölke-

restek, mert az eszme, mely miatt önkéntesek lettek, engem is lelkesít, azt magamnak vallom, és legmegalapozottabban rokonismeretnek birja Kassa várost már multjánál fogva megilleti az egyetem és annak itteni fölállítására nemcsak Kassának, de az egész magyar köznevelődésnek érdeke, amelynek ez a város anyai szolgálatot tett a multban és amelytől éppen annyit vár a nemzet a jövőben. Eszmájuk kivételére én önkéntesek készségével nyujtok minden segítséget s ha a terv megvalósul, annak épp úgy fogok örülni, mint önkéntesek.

A miniszter nyilatkozata fölött nagy az öröm Kassán. A debreczeni egyetemnek azonban ilyenformán ellentéte a miniszter, amde remény van arra, hogy az ő minisztersége alatt nem igen kerül sor erre a fontos ügyre.

Halálozások. Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Csapó Lajos ev. ref. 28 napos, Szabó Ferenczné ev. ref. 19 éves, özv. Grünfeld Lipótné izr. 82 éves, Fridvalszky Rezső róm. kath. 33 éves.

Fridvalszky temetése. Megirtuk, hogy Fridvalszky Rezső fodrászt vasárnap kerékpározás közben elütötte egy szekér a szenvedett belső sérülések következtében, hétfőn este meghalt. A szerencsétlen véget ért fodrászt ma délután 5 órakor temetik Egyház-tér 4. számú háznál levő lakásáról. Fridvalszky halálhírére az egész városban nagy részvételt fogadtak. Temetésén az Ipartestület, az Iparos-Kör és az Iparosifjak Önképző Egyesülete zászló alatt testületileg jelenik meg. Az ipartestület koszorú-megváltás czímen 25 koronát adott az elagott iparosoknak. A másik két egyesület hatalmas koszort helyezett a ravatalra. Fridvalszkyt a Szent-Anna-utcai temetőbe temetik.

Mérlegek hamisítása. A helybeli mértékhatóság hivatal vezetője Győry Kálmán terjedelmes jelentés kíséretében több helybeli mérszáros ellen bünteljelentést tett, mert üzletükben oly mértékeket talált, melyek hamisítottak. Jelentéséhez egy egész csomó különböző súlymértéket mellékel, melyeket az illetőktől kobozott el. Érdekes, hogy a hamisított mérlegek legnagyobb része el van látva a hitelesítő hivatal jegyével, mégis a megvizsgálás alkalmával valamennyi tetemes súlyiyal kevesebbet nyomott, mint amennyit különben jelez. Ebből a körülményből Győry Kálmán a hitelesítő hivatal főnöke azt következteti, sőt egyesekkel szemben határozottan állítja, hogy a hamisításról tudomással bírtak s azt a hitelesítés után szándékosan követték volna el. A feljelentés alapján a rendőrség megindítja a büntelvizsgálatot, mely hamarosan világot vet arra, hogy a mérleghamisításokat ki követte el.

Kéregesek. Prüsszel Nándor péksegéd a Degenfeld téren kéregesedett. Az Ajtó-utczán Török Sándor csavargó házról-házra járva koldult s ahol nem kapott semmit, veréssel fenyegetődzött. A központra kísérték.

Részeg némberek. Csapó-utczán holt részegen szedték fel a földről Kovács Józsefné Nagy Erzsébet csavargó nőt. — A Piac-utczán a kövezeten feküdt Tóth Istváné Erdős Zsuzsánna részeg asszony. Bevitték.

Verekedő asszonyok. Ma reggel a Piac-utczán Nagy Juliánna és Szabó Juliánna napszámos nők összeverekedtek. Nagy népesdület támadt a verekedők körül, kiket a rendőr választott szét.

Egy „A” bérlésre szóló közép-pályolyt elcserelek bármely napra szóló családi pályolyal. Czím aszerkesztőségben.

Egy hazafias román lelkész Debreczenben. Fánya János m. szigeti gör. kath. lelkész, jeles egyházi író, a magyar nemzeti eszmének az exponált északkeleti határvidéken lelkes zászlóvivője, vá-

rosunkban időzik. A hazafias román pap Hauer Bertalannak szívesen látott vendége.

Halálos légycsipés. Végzetes baleset érte a napokban Schidek József zombolyai karmestert, ismert délvidéki zeneszerzőt. A 79 éves öreg urat, aki végig harcolta a szabadságharcot, a minap légy csipte meg. Schidek ügyet sem vetett a csipésre, a onban ez elmérgesedett, úgy, hogy vérmérgezést kapott s két nap alatt meghalt.

Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirakatokban.

Zádor Lajos női ruha készítői műtermében elsőrendű gyakorlott varrónők felvételnek.

Tankönyvek bekötését Dávidházy Kálmán könyvkötészet, Fűvészkert-utca 9-ik szám alatt, a legjobb kivitelben, legolcsóbban készíti. Ugyanott minden könyvkötészeti és műipari munkák legjobb ízlés szerint készíttetnek.

Mamák és tanítónők baceses figyelmébe ajánljuk mindennemű iskolai kézimunka czikkék és szakértően vezetett nagy választéku *előnyomdánkat*. Füstös testvérek Piac-utca 12. sz.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —
(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

Az orosz-japán háború.

— 40,000 orosz halála. —
Kuropatkin elérte Mukdent.

Budapest, szept. 7. Liaojangból táviratozzák a Reuter ügynökségnek, hogy Kuropatkinnek sikerült elérni Mukdent.

Az orosz hátvéd és Kuroki serege között rettenetes vérontás fejlődött ki.

A két hadakozó fél a leghevesebb szurony rohamokat intézte egymás ellen, miközben az oroszok 5000, a japánok 2000 embert vesztek.

Szentpétervárról távirják: Kuropatkin tábornok jelenti a csárnak, hogy hadseregének zömével sikerült Liaojangtól észak felé visszavonulni és megmenteni hadseregét. Igaz ugyan, — jelenti Kuropatkin a csárnak, — hogy a visszavonulásnál óriási áldozatokat hozott az orosz hátvéd, de ezen áldozatok árán megmenekült az orosz hadsereg zöme a pusztulástól.

Szt.-Pétervárról jelenti az orosz ügynökség, hogy Kuropatkin visszavonulása sikerült. Kuropatkin elérte Mukdent, de onnan is tovább vonul Karbinba, shova már az orosz főhadiszállást áttették: A liaojangi visszavonulásnál legvéresebb harc a liaojangi vasuti hídnál volt, mert az oroszok attól tartottak, hogy a japánok a hidat felrobbantják, ami egyetlen lett volna az orosz had megsemmisülésével.

Szentpétervárról jelenti, hogy a hadügyminiszterium kimutatást tett közzé a liaojangi ütközet halottairól és sebesültjeiről. A hivatalos kimutatás szerint a liaojangi ütközetben e hó 6-ig a halottak és sebesültek száma 40,000 ember. Két ezred teljesen megsemmisült, közte a Vilmos

német császár nevét viselő ezred is.

Tallian miniszter Beregben.

Budapest, szeptember 7. Tallian földmívelésügyi miniszter a legújabb megállapodás szerint nem 10 én, hanem 12-én utazik Bereg megyébe.

Hieronymi a Tátrában.

Budapest, szeptember 7. Hieronymi ker. miniszter ma megtekintette a Poprád-Tátrafüredi új villamos vasutat. — A miniszter végigjárta az egész pályatestet és teljes megelégedését fejezte ki. Ezután rendszeresen közlekedik a vasut Poprád és Tátrafüred között, ami a Tátra idegen forgalmát nagyban elő fogja mozdítani.

Tátrafüreden a miniszterhez csatlakozott József főherceg és felesége és az igazgatóság kalauzolása mellett bejárták az egész fürdőtelepet, megtekintették az új vizgyógyintézetet. A főhercegi pár és a miniszter megelégedésüknek adtak kifejezést a látottak és tapasztaltak fölött.

Budapesti árutózsde.

A „Debreczen” távirati tudósítása — szept. 7.

Buza őszre	10 57
Buza tavaszra	10 87
Rozs októberre	8 29
Tengeri októberre	7 92
Zab	7 38

Gyilkos csendőrök.

Halál vallatás közben.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 6.

A szegedi csillagbörtönbe két fiatal rabot szállítottak be. Mindkettő a csendőrséghez tartozott még egy év előtt, azonban ott kellett hagyni az uniformisos pályát, mert nagy bünt követtek el. A két fiatal ember vallatás közben agyonvert egy napszámost az aradmegyei Öszentannán.

A vallatásnak olyan módját, amely a testi fenyítékre alapította az eredményt, tudvalevőleg már régen eltörölték. Azonban a derék és kötelességtudó csendőrök között vannak olyanok is, akik az oldalukon levő kardot, meg a váliukat nyomó fegyvert nem csak a legutolsó esetben használják, hanem minden komolyabb ok nélkül előveszik. Ezek az úgynevezett kiskirályok, akik hatalmi vadságukban a legnagyobb féktelenségre ragadtatják magukat. De meg is lakolnak érte, mert a becsületes és sok üdvös szolgálatot teljesítő csendőrszervezet kibotba kebeléből és megérdemelt helyére, a börtönbe juttatja őket.

Ilyen bűnügy szereplői kerültek most a csillagbörtönbe. Varga András és Hudi Lajos az aradmegyei Öszentanna községben voltak kápiárok. Itt valami lopási ügyből kifolyólag nyomoztak egy alkalommal. A lopással Hanz Juon napszámost gyanúsították meg. A nap számos tagadott és miután semmi bizonyíték nem volt ellene, már meg akarták szüntetni az eljárását.

Egy éjjel azonban beállított a két csendőr Kanzhoz és követelte, hogy tegye, beismerő vallomást. A napszámos folyton azt hangoztatta, hogy ő ártatlan. Ezért a csendőrök összeszedték és Hanz visszafelea selt. Ekkor a két csendőr puskatussal rekesett és addig verte a szerencsétlen embert-mig meghalt.

Vargát és Hudit a hadbíróóság súlyosan elítélte. Varga másfél évi szigorított börtönt kapott, negyedévenként 15 napi magánzárkával. Hudit egyévi börtönnel sújtották 10 napi magánzárkával szigorítva minden három hónapban.

A két csendőr a csillagbörtönben tölti ki büntetését, mivel Öszentanna a szegedi csendőrkerületben van.

VEGYES HIREK.

* **Krimicsau.** A krimicsau, amelyről most oly sok szó esik, Krimitchau, porosz-sziléziai várostól veszi az eredetét. Krimitchauban ugyanis a szövőgyárosoknak dolgozó takácsok minden évben sztrájkba állottak s a gyárosoktól hol ezt, hol meg amazt az engedelményi csikarták ki. A gyárosok végre megunták ezt. Egy esztendőben, amikor újra sztrájkmozgalmak szele fujdogált, összebeszélték, raktárukat a rendesnél jóval nagyobb mennyiséggel szerelték föl, azután valamennyien összes takácsaikat elbocsátották, kijelentették, hogy nem dolgoztatnak tehát nincs szükségük munkásra. A takácsok természetesen a legrosszabb helyzetbe kerültek. Vagy öt hónapig tartott ez a helyzet s végül a munkások kénytelenek voltak még kisebb bérek mellett visszaszegődni a gyárosokhoz, mint amiket azelőtt kaptak. Ez adta meg a mintáját, a munkaadók szervezkedésének a munkásokkal szemben, a sztrájk ellen való fegyvernek. A város után általánosan krimicsaunak nevezik ezt az eljárást: magyarban a munkázariat nevet próbálják helyette alkalmazni. A krimicsau sikere természetesen épp úgy, mint a sztrájkoké, a körülményektől s az illető érdekkör szervezettségétől függ.

* **Inség Szerbiában.** A nagy szárazság miatt inség ütött tanyát Szerbiában is. Ezáltal még legszomorubb a helyzet a moravai kerületben, a hol már szinte éhinség van. A népnek nincs mit enni s a jószág számára nincs semmi takarmány. Az inségesek közt különös forrongás tapasztalható. A parasztok gyűléseket tartanak, amelyekon fenyegetőznek, hogy ha a kormány nem segít rajtuk, erőszakhoz fognak nyulni. Apró bandák alakulnak, a melyek megtámadják a malmokat, hogy a lisztet elrabolják. Ilyesmi történt Deresaneben, Tannicában és más helyeken is. Sok paraszt eladja utolsó tehenét, hogy családjának kenyeret tudjon adni, de az állatok mind olyan soványak, hogy senki sem akarja őket megvenni. A rablás is kezd lábrakapni. Némely helyeken az ilyesminek politikai természetű is van s a rablók között sok forradalmár akad. E bandák most még elszórtan és egyenként garázdálkodnak, de megvan a törekvés az egységes szervezkedésre és a mostani rendszer ellen való közös küzdelemre. A hatóságok rendszabályai csak feleletések s még eddig nem értek el velük semmi sikert. Hogy milyen nagy a nyugtalanság a katonaság és a csendőrség körében is, bizonyítja az egyik királygyilkos, Trifunac csendőrkapitány ellen elkövetett ortámadás, ami, bár tagadják — azért történt, mert a királygyilkosok rosszul bánnak a csendőrökkel, a kiknek üldözésben van részük, mert nem tartják elég megbízhatónak a mostani dinasztiahoz való hűségüket. — Nincs jó dolguk azoknak a tiszteknek sem, akiket Obrenovics pártiaknak mondanak. A milyen a mostani helyzet, nem kellene egyéb, minthogy egy elszánt ember jöjjön. Ez az ember a hadsereg elégedetlen részét az egész új érárt megszüntethetné, vagy legalább is egy borzalmas polgárpáborút lobbanthata lángra. A hatalom mostani birtokosai, akik fényes ünnepekre készülnek, egy vulkán tetején táncolnak. Nemrég minisztertanács volt, a melyen a hadügyminisztert formálisan megbízták, hogy vizsgálják meg az állapotokat a csendőrségnél és csináljanak rendet.

* **Lujza hercegnő szökése.** A Chemnitzer Allgemeine Zeitung Lujza hercegnő esetének jogi fontosságáról a következőket írja: A hercegnőt nem tékozlás miatt helyezték gondnokság alá, hanem megbetegése miatt internálták. Hogyha az előbbi tették volna, úgy ennek most az volna a következménye, hogy a hercegnő nem rendelkezhetné szabadon vagyonával és nem csinálhatna adósságokat. De az illető érdekeinek ez nem volt elég és mindazon ártalmatlanná akarták tenni; lehet-

tetlenné akarták tenni, hogy Mattasichal való viszonyát folytassa és ezért tartották szükségesnek internálását. Ez oly álláspont, amely nem hozhatná összhangba a törvényvel és még ha a hercegnő elmebeteg volna is, még ez sem volna elegendő ok arra, hogy őt szabadságától megfoszassák. Ilyen intézkedést csak közérdekben, vagy a hercegnő érdekében lehetett volna tenni. Bármennyire kutassuk is, nem találunk elegendő okot arra, hogy a hercegnőt bezárva tartassák. A hercegnő szökése kielégítette a lakosság jogérzését és nálunk mindenki meg van róla győződve, hogy a dologban valami nincsen rebben. — Brüsszelben a Journal de Bruxelles az udvar által sugalmazott közleményében a következőket írja: Lujza hercegnő házassága folyamán sokszor panaszkodott az itteni udvarnál, amely őt türelemre és botrányok elkerülésére intette. A hercegnőnek kényszer utján való internálását, szabadságától való teljes megfosztását és éjnek idején való elzárását, amit csak közönséges bűntettekkel szemben szoktak alkalmazni, sem a belga udvar, sem a belga nép nem helyeselte és a belga udvar a leghatározottabban tiltakozott a hercegnő személyes szabadságának megszorítása ellen. Belgium jogállam s ezért a dolog ebben az országban bizonyos igaztatlanságot keltett, de az udvar reméli, hogy az ügyet kielégítő módon meg fogják oldani és hogy a hercegnőt bizonyos anyagi garanciáktól nem fogják tovább is megfosztani. Lipót belga király Alberta jattjával, mint Londonból jelentik, Doverba érkezett. A király titkárával partra szállott. Úgy újságíró oda lépett a királyhoz és kérdést tett hozzá, leányának, Lujza hercegnőnek ügyéről. A király erre azt felelte:

— Nincs semmi mondani valóm.
A N. W. Tagbl. lapzártá előtt arról értesül, hogy Lujza hercegnő és Mattasich Géza Jersey-szigetre érkeztek, ahol állandóan meg fognak telepedni.

— **A német trónörökös völegény.** Frigyes Vilmos német trónörökös eljegyzését Czeccilia meklenburgi hercegnővel hivatalosan közzétették. A trónörökös 1882-ben született Potsdamban s így most 22 esztendő. A menyasszony a schverini nagyherceg nővére s 1886. septe. 20-án született.

IRODALOM.

Ábrándok, álmok . . .

Négyszem között vagyok első szeretőmmel,
A vadvirág termő, leveles erdővel.
Csodás, nagy szépsége ma is csak a régi,
Gyönyörűség nézni!

Nem tudok betelni halk susogásával,
Szemrehányó, édes, panaszos szavával.
Lehajló lombjával megsimitja orcám,
Úgy beszélget hozzám:

„Minek is volt engem elhagyni tenéked?
Abból, amit ígért, mit adott az Élet?
Hát megérdemelte a világ, hogy elhagyj?
Hát így boldogabb vagy?

Lásd, minek álmodtál, minek ábrándoztál?
Hát melyik világ az, amit megváltottál?
Nagy szeretetedért, szived közepébe:
Mit kaptál cserébe?...”

Hallgatom, hallgatom panaszos beszédit,
S felelni szeretnék neki, ha tudnék mit.
Hallgatom szótlanul ... tovább ábrándozva,
Tovább álmodozva!

Szaboloska Mihály.

Japán Ország — második kiadásban. A japán-orosz háboru szenzációs eseményei között éppen kapóra jő az a tipikus japán külsejű könyv, mely Japán-Ország cím alatt, Bródy Sándor előszavával immár második kiadásban kerül könyvpiacra. Ritka könyvnek jut osztályrészül ily nagy siker: pár hónap alatt tízezer példány fogyott el a Japán-Ország-ból. De a könyv meg is érdemelte óriási sikerét, mert a felkelő nap birodalmát jobb kutfók után, szebb, eredetibb szövegekkel és színes mellékletekkel, aktuálisabb térképpel még nem mutatta be magyar munka a közönségnek. A kiállításban is jellegzetesen japán-könyv ugyanis láthatóan azt a célt szolgálja, hogy megismertesse az olvasót Japán életének, földjének, politikájának és társadalmának minden jelenségeivel, hogy így, míg egyrészt olvasása közben szinte beéltük magunkat a japán életbe, másrészt biztosabb alapon ítelhetjük meg ez érdekes faj és ország mai élet-halál harozát és várható szerepét a jövőben. E célból érdekfeszítő és japán illusztrációk révén szinte beszédes fejezetekben mutatja be a mai Japánt s a japán hadsereget; elmondja Japán történetét a legrégebb időkől máig; me világítja a japán földet, képzeletet és jellemet; ismerteti a japán irodalmat, színházat és képrást s általában az egész japán művelődést, valamint a vallást és bölcseletet; szemünk elé állítja a japán nők: a gésák és mousmek különös, tarka életét s a jellemző japán népszokásokat; gondolkozásmódjuk megismeretetésére hű fordításban ad japán meséket és közmondásokat s végül, hogy a háboru eseményeit jobban figyelemmel kíséressük és megérthessük, csatolja a japán hadihajók sorozatának statisztikáját és Japán-Ország színes térképét. A második kiadás ára kötve 3 kor, füve 2 korona, mely összeg előzetes beküldése után a kiadó („Pallas” könyvkiadóhivatala, Budapest, V., Honvéd-u. 10.) bérmentve küldi meg az érdekes újdonságot a megrendelőnek.

KÖZGAZDASÁG.

Heti piaci árak.

— szeptember 6.

A keddi hetivásár áráiról a vásárlófelügyelőség a következőket jelenti:

100 klg.	Kor.-tól.	Kor.-ig.
Buza	19.—	20.20
Kétszeres	17.60—	—
Rozs	13.20—	—
Árpa	14.80—	—
Zab	14.60—	14.—
Tengeri	16.20—	16.60
Köles	15.—	—
Szalonna, sós	140.—	148.—
uj	—	—
Háj	144.—	—
Zsir	—	—
Kihizott sertés	—	—
Sertés	—	—
Széna	8.—	9.—
„ II. rendű	7.50—	8.—
Luczerna	8.—	9.—
Bükköny	5.—	—
Lóhere	5.40—	—
Takarmány szalma	4.—	—
Alom szalma	1.20—	—
Zeup szalma ezáz kéve	10.—	—

A hetivásár forgalma kedden a következő volt:

Ló felhajtató	580
Elkel	310
Szarvasmarha felhajtató	940
Elkel	510
Sertés felhajtató	1350
Elkel	1110

Sörkereskedők kongresszusa.

A magyarországi sörkereskedők tegnap délelőtti kongresszusra gyűltek össze az országos kereskedelmi csarnok nagytermében, hogy megalakítsák a magyar sörkereskedők országos egyesületét. Ez egyesület főcélja a sörkereskedők anyagi és erkölcsi érdekeinek istapolása, továbbá a sörpalackok kérdéseinek, az elfajult hitelezés dolgának rendezése, az egymás közötti verseny rendszerezése. Az egyesület kéri fogja munkálkodása során a sörkereskedésre káros törvényhozási és kormányintézkedések megváltoztatását is.

A kongresszust, amelyen igen sokan vettek részt, Oberländer Antal korelnök nyitotta meg, akiknek indítványára egyhangúlag kimondták az egyesület megalakítását. Az alapszabályok tervét változatlanul elfogadták. Azután a választásokra került a sor. Elnökké Vörös László országgyűlési képviselőt választották, alelnök Fürst Ödön (Debreczen) lett. Az igazgatóság tagjai lettek: Oberländer Antal (Miskolc), Szántó Bertalan (Kolozsvar), Weisz Antal (Dombovár), Pollák Sándor (Arad), Deutsch Mór (Arad), Hutter József (Szeged) és Traffkant Gyula (Baja). A fővárosi sörkereskedők részére főtartott három igazgatósági helyet később fogják betölteni. Az ellenőrző-bizottság tagjai lettek: Schattler Viktor (Lugos), Frank Sándor (Szabadka), Karácsony Lajos, Glück Béla (Debreczen), Wohl László (Sárospatak). Pénztáros: Grünfeld Vilmos. Jogtanácsos: Faludi Jenő dr. ügyvéd. Igazgató: Singer Jakab. Titkár: Kormos Pál. A gyűlés után küldöttség ment Vörös Lászlóhoz, hogy tudassa vele elnökké megválasztását. Vörös László megköszönte a bizalmat s kijelentette, hogy az elnöki tisztelet elvállalja.

INGATLANOK FORGALMA.

Rozenberg Adolf veszi a debreczeni 7986. sz. jtkvben foglalt 2 hold majorsági földet Nemes Gabriella és társaitól 4000 koronáért.

Tóth István veszi a debreczeni 8671. sz. jtkvben foglalt 199 négyszögöl beltelket Tóth Kálmántól 4000 kor.

Balog István veszi a debreczeni 99. sz. jtkvben foglalt Domb-utca 9. sz. háznak özv. Bozói Imréné Balog Juliánna egyharmadrészét 4800 kor.

Kovács István és neje Fogarasi Juliánna veszik a debreczeni 3905. sz. jtkvben foglalt 696 négyszögöl Boldogfalvi kerti szőlőt Tóth Péter és neje Tarcsai Zsuzsánától 2200 kor.

Barcza Lajos és neje veszik a debreczeni 7198. sz. jtkvben foglalt Kigyó-utca 9. számú házat Tóth Róza Nagy Andrásnétól 3900 kor.

Mikó József és neje Birinyi Eszter veszik a debreczeni 7630. sz. jtkvben foglalt Teleki utca 51. számú házat Bak Józsefné Kiss Juliánától 7200 kor.

Kovács József és neje Barna Juliánna veszik a debreczeni 7275. sz. jtkvben foglalt 100 négyszögöl Csapókerti szőlőt Barta Jánosné Barna Máriától 3200 kor.

REGÉNY CSARNOK.**Csontváz a tüzhelyen.**

Angol regény.

Fordította: **Amica.**

21

— Köszönöm — és mosolyogva Herbert Tracy hozzájuk csatlakozott.

— Geisler, hogy vagy? Remélem, hogy De l'Orme kisasszony jól van? Ugy gondolom, hogy kegyed nem volt a kriket-versenyen?

— Oh nem! Engem nem mulattatnak az olyanféle dolgok. Mama ott volt az atyámmal.

— Igen — mondta Herbert, egy gyors tekintettel Orlofra — láttam őt ottan ő a legszebb asszony, akit valaha láttam, egyet kivéve! — mondja, tekintetét a Blanka arcára függesztve.

Blanka elpirult, affektálva nevetett, azt válaszolva:

— Az emberek izlése különbözik. Én a De l'Orme asszony stílját nem igen bámulom.

— Elismerem, hogy feltűnő — éppen olyanféle szépség, amilyent a színpadokon lehet látni.

— Herbert ur ugy olvasta őt, mint egy nyitott könyvet, de azt kimutatni nem felelt meg a céljának. Ő érdemes volt a megnyerésre, mert Blanka gazdag örökös volt, lévén egyedüli örököse egy öreg nagynénjének.

Tracy csodálkozást szinlelve kérdezte:

— És kegyed tudja, hogy ő már tizenöt vagy tizenhat éves kora óta színesző volt?

— Oh, igen, tudom! — kiáltotta Blanka indignációval. — Ő nem restelli azt megmondani. Vandeleur asszonynak elmondta, hogy ő énekes volt! Mi értünk nincs joga ezt tenni és ő oly gögös és büszke!

— Mindig az volt, — erősítette Herbert ur olyan hangon, ami Geislerrel csupa maliciából azt mondatta:

— Nekem tetszik a De l'Orme asszonyban. Az ő büszkesége nemes büszkeség. Valóban, megvetésre méltó azt látni, midőn valaki eltitkolni próbálja azt, amit tett, míg az tisztességes és tiszta, én becsülöm De l'Orme asszonyt azon nyíltságáért, melylyel elismerte, hogy ő mi volt.

Herbert haragos meglepetéssel nézett rá; Blanka gunyosan nevetett és azt mondta:

— Valóban, mama mind a két nemben elég védelmezőket talál! Meg fogom neki mondani, hogy Geisler urat a barátai közé számítsa.

— Megtisztelve érezném magamat, ha ő azt tenné — válaszolta Geisler ur, a lovát lovagló vesszőjével érintve — és büszke volnék a kitüntetésre.

Blanka összehuzta a szemöldökeit és azután valami tetszelgő megjegyzést intézett Herbert Tracyhoz, aki az oldala mellett lovagolt és az egész lovaglás alatt feltűnő figyelmet tanusított iránta. Nem volt e Blanka gazdag örökös? — Geisler urnak gondja volt rá, hogy ez a lovaglás hosszas ideig tartson, de midőn De l'Orme kisasszonyt a Chesterton-téri otthonába haza kísérte, a lovát átadta a lovásának és ő gyalog ment vissza a parkba. — Ő elvált volt Herbert Tracytól, mielőtt Blankát haza vitte, de utközben a távolban meglátta De l'Orme Guyt és most utban volt, hogy őt megtalálja.

De l'Orme ur egy fa alatt állott és anyyira el volt a saját sötét gondolataiba merülve, hogy a Geisler Orlof érintésére és hangjára megretten.

— Guy, álmodozol és miről?

— Az ég tudja, hogy azok nem voltak valami fényes álmok, — válaszolja Guy sóhajtván.

— Te komor vagy és az által, hogy egyedül itt maradsz, nem javítod a dolgot! — mondja Geisler. — Gyere velem oda, ahol van élet. Mindenki szívesen lát.

— Oh, igen, természetesen, ameddig Castletonnak a tulajdonosa vagyok!

— Guy, te most szárkasztikus hangulatban vagy. Ha a merkantil világban volnál, azt gondolnám, hogy pénzt vesztettél.

— Gondolj, amit akarsz. Merre menjünk? — tette utána, a gondolkodástól megszabadulni törekvő lelki nyugtalansággal.

(Folyt köv.)

NYILTÉR.**A hivatalos cs. kir. „Wiener-Zeitung“**

277. számában 77. oldalon méltó módon foglalkozik Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító Wilhelm féle antiarthritis és antireumatikus vértisztító teájának gyógyhatásával.

Több irányban tett tapasztalat alapján az antiarthritis és antireumatikus vértisztító teát reumatikus és csuzos bántalmaknál kitűnő eszköznek ajánlhatjuk. Különleges hatása a test egész vértartalmán, valamint az idegrendszeren nyilvánul, amennyiben a vér sűrűsödését megszünteti, az altestben a széna-vitaminu venerikus vért megisztítja, a nyálka- és kölerakodásokat eltávolítja, valamint a székrekedéseket, melyek mindannyian előidézhetik a nevezett betegségeket, megszünteti. Ennek a teának még huzamosabb időn keresztül való használata sem nehezíti az emésztést, sőt ellenkezőleg, erősíti.

Különösen ajánlatos ennek a teának a használata tavasszal, valamint a zordabb és hidegebb időjárásban, amikor a nevezett bajok fellépni szoktak és nagyon megviselik a betegeket.

Hogy megóvjuk magánkat hamis utánzatoktól, melyek a jó eredményt maguk után nem vonják, ezt a teát egyenesen Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítóól Neunkirchen (Bécs mellett) raktárából vagy ennek fiókjaiból kell beszerezni.

(9.)

Dr. Raudnitz.

Raktár Debreczenben TÓTH BÉLA gyógyszerésztárában.

TÁRS kerestetik

10,000 koronával egy 30,000 koronát jövedelmező vállalathoz. Értekezhetni esütörtök délután 3 órától Wéberger Sándor ügyvéd irodájában, Piacz-utca 30. sz.

Apró hirdetés.

Díja 10 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szög 4 kr. fillér.

VÉGZETT VINCZELLÉR, kinek több évi gyakorlata van és a kertészethez is ért, állást keres. Czim a kiadóhivatalban.

Idegbajosoknak

Igen ajánlatos, hogy a 20 év óta bevezetett és tararok, gyakorló orvosok és a közönség által mind nagyobb és nagyobb körben alkalmazott gyógy-móddal, mely csapán külső mosásokból áll, ártalmatlan, olcsó és meglepő hatású, megismerkedjenek. Kérje ön a 26. kiadásban megjelenő művecskét Weismann Romától:

„Az idegbetegségekről és a szélütésről,“ mely dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerterében ingyen kapható.

HEGEDŰK

képezdészek részére kaphatók csakis

Schmidt S.

hangszer-raktárában.

Szőnyeg,

függöny, butorszövet, linoleum

raktárunkat, saját házunkba

Kossuth-utcza 5. sz.

foüzletünk emeleti helyiségeibe helyeztük által.

A még raktáron levő szőnyeg, függöny, butorszövet, ágy- és asztalterítőket ameddig a készlet tart

leszállított árak mellett árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Debreczen Kossuth-u. 5.

Hirlapelárusítók felvételnek

„Debreczen“ elárusítására városi nyomdában, városi szűz, keresztépület.

Kávé import

Brazíliai és keletindiai legfinomabb zamatu kávé igen olcsón kapható

KOHN HENRIK

fűszer-, festék- és ásványviz-nagykereskedésében,

Gróf Degenfeld-tér.

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy

Szabó Lajos fiai urak

Szent-Annai szőlőtelepének

„asztali-bor“

termését megszereztem és a fehér literjét 30 krajczárért, a verest 40 krajczárért árusítom.

Hektoliter vételénél engedmény. Állandó raktár különböző hegyi és csemege borokból.

Tisztelettel

Máyer Jenő.

Aki

olcsón, jól, praktikusán és modernül építkezni akar,

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczen, Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak, kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítést, nedves lakások szárassá tételét, betonozást vagy bármily építkezéshez tartozó munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel előkészít a kőmives, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára.

— Építő iparosoknak olcsón készít tervrajzokat, költségvetést.

Javaslatok: a légzőszervek és emésztőszervek mindennemű karrhusos megbetegedési szívizom betegségek és abból eredő asma ikus bajok, valamint vészegénység stb.

Gleichenberg gyógyhely.

Saison Május 1-től szeptember végéig.

Alkalikus-muriatikus források: Constantin és Emma-forrás; alkalismuriatikus szénsav: János-forrás tiszta szénsav: Klausen-forrás, savó, sterilizált tej, (száraz táplálás), kegy. forrás-só belélegzés, fenyőtűgöz belélegzés, mindkettő külön kabinokban; légzési készülék, pneumatikus kamarák, édes ásványvíz, pezsgő meleg fürdők és természetes szénsava fürdők szívizom betegségeknél, fenyőtű aczélfürdők. Nagy vizgyógyintézet, telepkura. Lány, langyos, meleg, pormentes, szélesoldos levegő erdős fe síkon.

Felvilágosítást és sprogpektust ingyen. — Lakás és kocsik-megrendelések az igazgatósnágnál Gleichenberg.

Debreczen, nyomtatott a város könyvnyomdájában. 1904.

Iskolás

fiuk és leányok

részére kész fehérneműek, ágyneműek, madrácz, ágyterítők, papianok, flaneltakarók, harisnyák és zsebkendők nagyválasztékban és csakis elsőrendű minőségben

Kardos Lászlónál

Debreczen, Kossuth-u. 9. sz.

BRÁZAY FÉLE SÓSBORSZESZ

NAGY ÜVEC ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA

HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVECHEZ MELLÉKELVE VAN!

A legolcsóbb bevásárlási forrás Székely Jenő és Társa

uri és női-dívat czipőraktár cégnél

Pisz-Szent-Anna-utca sarkán.